

Petrică TRUȘCĂ
Andrada Mihaela TRUȘCĂ

DREPT CIVIL. PERSOANELE

Cuprins

ABREVIERI.....	5
CAPITOLUL I. DESPRE CAPACITATEA SUBIECTELOR DE DREPT CIVIL	7
<i>Secțiunea I. Considerații generale cu privire la capacitatea juridică .....</i>	7
§ 1. Corelația dintre capacitatea juridică și calitatea de subiect de drept.....	7
1.1. Calitatea de subiect de drept și noțiunea de capacitate juridică.....	7
§ 2. Corelația dintre capacitatea juridică și capacitatea civilă aplicate subiectelor de drept civil	12
2.1. Considerații generale	12
2.2. Capacitatea civilă este o capacitate de ramură	13
2.3. Capacitatea civilă a subiectelor de drept civil	15
§ 3. Structura capacității civile	19
3.1. Elemente de structură.....	19
CAPITOLUL II. CAPACITATEA DE FOLOSINȚĂ A PERSONEI FIZICE.....	23
<i>Secțiunea I. Noțiune și caractere juridice .....</i>	23
§ 1. Noțiunea capacității de folosință a persoanei fizice	23
1.1. Definiție	23
1.2. Sediul materiei.....	25
§ 2. Caracterele juridice ale capacității de folosință a persoanei fizice.....	25
2.1. Enumerare	25
2.2. Conținutul caracterelor juridice ale capacității de folosință a persoanei fizice	26
<i>Secțiunea a II-a. Începutul capacității de folosință a persoanei fizice .....</i>	30
§ 1. Regula privind dobândirea capacității de folosință a persoanei fizice de la naștere	30

1.1. <i>Consacrarea legală</i>	30
§ 2. <i>Excepția dobândirii capacității de folosință de la data concepțiunii</i>	32
2.1. <i>Consacrarea legală a excepției</i>	32
2.2. <i>Condițiile aplicării excepției</i>	33
2.3. <i>Timpul legal al concepțiunii</i>	37
<i>Secțiunea a III-a. Conținutul capacității de folosință</i>	39
§ 1. <i>Noțiunea, regulile și criteriile de determinare a conținutului capacității de folosință a persoanei fizice</i>	39
1.1. <i>Noțiunea conținutului capacității de folosință a persoanei fizice</i>	39
1.2. <i>Reguli de determinare</i>	40
§ 2. <i>Îngrădirile capacității de folosință a persoanei fizice</i>	42
2.1. <i>Îngrădirile aduse capacității de folosință a persoanei fizice</i>	42
<i>Secțiunea a IV-a. Încetarea capacității de folosință a persoanei fizice</i>	48
§ 1. <i>Data încetării capacității de folosință a persoanei fizice</i>	48
1.1. <i>Ipoteze privind stabilirea datei morții</i>	48
§ 2. <i>Declararea judecătorească a morții</i>	51
2.1. <i>Noțiunea, justificarea și reglementarea declarației judecătorești a morții</i>	51
2.2. <i>Procedura declarării judecătorești a morții</i>	56
2.3. <i>Stabilirea datei morții în hotărârea declarativă de moarte</i>	59
2.4. <i>Rectificarea hotărârii declarative a morții</i>	60
2.5. <i>Efectele hotărârii declarative de moarte</i>	61
2.6. <i>Anularea hotărârii declarative de moarte</i>	62
2.7. <i>Efectele anulării hotărârii declarative de moarte</i>	63
2.8. <i>Comorienții</i>	67

CAPITOLUL III. CAPACITATEA DE EXERCITIUL A
 PERSOANEI FIZICE .....

<i>Secțiunea I. Noțiune și caractere juridice</i>	69
§ 1. <i>Noțiunea capacității de exercițiu a persoanei fizice</i>	69

1.1. Definiție	69
1.2. Premisele capacității de exercițiu a persoanei fizice	70
1.3. Felurile capacității de exercițiu ale persoanei fizice.....	72
§ 2. Caractere juridice.....	73
2.1. Enumerare și conținut	73
Secțiunea a II-a. Lipsa capacității de exercițiu a persoanei fizice.....	76
§ 1. Categoriile de persoane fizice lipsite de capacitatea de exercițiu	76
1.1. Reglementarea legală	76
§ 2. Reprezentarea legală a persoanelor fizice lipsite de capacitatea de exercițiu.....	78
2.1. Sediul materiei	78
§ 3. Acte juridice civile care pot fi încheiate valabil de cei lipsiți de capacitatea de exercițiu.....	79
3.1. Enumerarea și caracterizarea categoriilor de asemenea acte.....	79
3.2. Sancțiune	83
3.3. Încetarea lipsei capacității de exercițiu a persoanei fizice	84
Secțiunea a III-a. Capacitatea de exercițiu restrânsă a persoanei fizice	84
§ 1. Noțiuni	84
1.1. Reglementare legală	84
1.2. Definiția capacității de exercițiu restrânsă	85
§ 2. Început	86
2.1. Dobândirea capacității de exercițiu restrânsă	86
§ 3. Conținutul capacității de exercițiu restrânsă.....	87
3.1. Conținutul capacității de exercițiu restrânse a minorului cu vârstă cuprinsă între 14 și 18 ani	87
3.2. Conținutul capacității de exercițiu restrânsă a persoanei majore împotriva căreia s-a instituit măsura consilierii judiciare	93
§ 4. Încetarea capacității de exercițiu restrânsă	96
4.1. Cazuri	96

<i>Secțiunea a IV-a. Capacitatea de exercițiu deplină</i>	97
§ 1. Noțiune	97
1.1. Definiție	97
§ 2. Începutul capacității de exercițiu depline	98
2.1. Dobândire	98
§ 3. Conținutul capacității de exercițiu deplină	100
3.1. Caracterizare generală.....	100
§ 4. Încetarea capacității de exercițiu deplină.....	101
4.1. Cazuri	101
<i>Secțiunea a V-a. Sancțiunea nerespectării dispozițiilor legale privind capacitatea de exercițiu a persoanei fizice</i>	102
§ 1. Caracterizare generală	102
1.1. Sancțiuni posibile	102
§ 2. Sancțiunea civilă specifică.....	103
2.1. Caracteristicile nulității în această materie	103

CAPITOLUL IV. OCROTIREA PERSOANEI FIZICE PRIN

MIJLOACE DE DREPT CIVIL.....	110
<i>Secțiunea I. Considerații generale</i>	110
§ 1. Sistemul mijloacelor juridice civile de ocrotire a persoanei fizice.....	110
1.1. Preliminarii	110
1.2. Categoriile de persoane fizice supuse ocrotirii prin mijloace juridice de drept civil.....	111
<i>Secțiunea a II-a. Ocrotirea minorului</i>	113
§ 1. Ocrotirea minorului prin părinți	113
1.1. Noțiunea și principiile ocrotirii părintești.....	113
1.2. Modalități de exercitare	117
1.3. Conținutul ocrotirii părintești	120
1.4. Soluționarea neînțelegerilor dintre părinți	122
1.5. Răspunderea pentru neexecutarea sau exercitarea necorespunzătoare a ocrotirii părintești	122
1.6. Protecția copilului cu părinții plecați la muncă în străinătate.....	125
1.7. Măsuri de protecție specială a minorului.....	127
§ 2. Tutela minorului	131

2.1. Noțiunea tutelei minorului	131
2.2. Caractere juridice	132
2.3. Principiile tutelei minorului	134
2.4. Deschiderea tutelei minorului	134
2.5. Capacitatea de a fi tutore	137
2.6. Consiliul de familie.....	139
2.7. Exercițarea tutelei	141
2.8. Încetarea tutelei minorului	148
2.9. Răspunderea tutorelui	150
§ 3. Curatela specială a minorului	152
3.1. Noțiune	152
3.2. Cazuri de instituire	152
3.3. Conținutul ocrotirii minorului prin curatelă	154
3.4. Încetarea curatelei minorului	154
3.5. Răspundere	154
<i>Secțiunea a III-a. Ocrotirea persoanei fizice cu dizabilități intelectuale și psihosociale .....</i>	<i>155</i>
§ 1. Măsuri de ocrotire de drept civil de care pot beneficia persoanele fizice cu dizabilități intelectuale și psihosociale	155
1.1. Considerații generale	155
1.2. Ocrotirea majorului prin asistența pentru încheierea actelor juridice.....	157
1.2.1. Preliminarii	157
1.2.2. Procedura de numire a asistentului	157
1.2.3. Efectele numirii unui asistent pentru încheierea actelor juridice.....	159
1.2.4. Obligațiile asistentului și răspunderea acestuia	160
1.2.5. Încetarea asistenței.....	161
1.3. Mandatul de ocrotire	161
1.3.1. Noțiune	161
1.3.2. Încheiere	162
1.3.3. Procedura încuviințării mandatului de ocrotire	162
1.3.4. Executarea mandatului de ocrotire	165
1.3.5. Cuprinsul mandatului de ocrotire	166
1.3.6. Obligațiile mandantului	167

1.3.7. Obligațiile mandatarului	167
1.3.8. Încetarea mandatului de ocrotire	169
1.4. Ocrotirea majorului prin consiliere judiciară și <i>tutelă specială</i>	170
1.4.1. Considerații generale	170
1.4.2. Noțiuni	172
1.4.3. Delimitări.....	173
1.4.4. Condițiile instituirii consilierii judiciare și tutelei speciale	175
1.4.5. Procedura instituirii consilierii judiciare și tutelei speciale.	176
1.4.6. Efectele instituirii consilierii judiciare și tutelei speciale	182
1.4.7. Prelungirea și încetarea măsurilor de ocrotire	187
Secțiunea a IV-a. Ocrotirea persoanei fizice prin curatelă.....	189
§ 1. Noțiune și clasificare	189
§ 2. Cazuri de instituire a curatelei capabilului	191
§ 3. Procedura de instituire a curatelei	192
§ 4. Conținutul și încetarea curatelei capabilului.....	193
CAPITOLUL V. IDENTIFICAREA PERSOANEI FIZICE	194
Secțiunea I. Noțiuni introductive	194
§ 1. Noțiune de identificare a persoanei fizice	194
1.1. Definiție	194
1.2. Necesitatea identificării persoanei fizice.....	194
§ 2. Mijloacele de identificare a persoanei fizice	195
2.1. Enumerare și caractere juridice	195
2.2. Natura juridică a atributelor de identificare a persoanei fizice.....	196
Secțiunea a II-a. Numele	197
§ 1. Noțiune și caractere juridice	197
1.1. Noțiune	197
1.2. Sensurile numelui persoanei fizice	198
1.3. Conținutul dreptului la nume.....	198
1.4. Caracterele juridice ale numelui	199
§ 2. Numele de familie	200

2.1. Dobândirea (stabilirea) numelui de familie	200
2.2. Modificarea numelui de familie	206
2.3. Schimbarea numelui de familie pe cale administrativă	214
§ 3. Prenumele	226
3.1. Noțiune	226
3.2. Rol	226
3.3. Stabilire, schimbare și retranscriere	226
§ 4. Pseudonimul și porecla	228
4.1. Pseudonim	228
4.2. Porecla	229
4.3. Codul numeric personal	229
<i>Secțiunea a III-a. Domiciliul persoanei fizice</i>	230
§ 1. Noțiune, importanță, caractere juridice și feluri	230
1.1. Noțiunea domiciliului	230
1.2. Caracterele juridice ale domiciliului	234
1.3. Tipuri de domiciliu	237
§ 2. Domiciliul de drept comun	237
2.1. Stabilirea domiciliului de drept comun	237
2.2. Schimbarea domiciliului de drept comun	240
§ 3. Domiciliul legal și domiciliul convențional	241
3.1. Domiciliul legal	241
3.2. Domiciliul ales sau convențional	243
3.3. Domiciliul profesional	245
§ 4. Reședința	246
4.1. Noțiune și reglementare	246
4.2. Caractere juridice	246
4.3. Importanța	247
4.4. Stabilire, schimbare și dovadă	247
<i>Secțiunea a IV-a. Starea civilă a persoanelor fizice</i>	248
§ 1. Noțiunea și caracterele juridice ale stării civile	248
1.1. Noțiunea stării civile	248
1.2. Conținutul stării civile	249
1.3. Delimitarea stării civile față de alte noțiuni juridice	250
1.4. Efectele juridice ale posesiei	252
1.5. Caracterele juridice ale stării civile	253

§ 2. Acțiunile de stare civilă	254
2.1. <i>Noțiune</i>	254
2.2. <i>Clasificare</i>	254
§ 3. Înregistrările de stare civilă	256
3.1. <i>Noțiune</i>	256
3.2. <i>Felurile înregistrărilor de stare civilă</i>	257
3.3. <i>Organizarea înregistrărilor de stare civilă</i>	258
3.4. <i>Regulile înregistrărilor de stare civilă</i>	260
§ 4. Actele de stare civilă	264
4.1. <i>Noțiune</i>	264
4.2. <i>Natură juridică</i>	265
4.3. <i>Reconstituirea actelor de stare civilă</i>	266
4.4. <i>Întocmirea ulterioară actelor de stare civilă</i>	267
4.5. <i>Anularea înregistrărilor de stare civilă</i>	267
4.6. <i>Rectificarea, modificarea și completarea actelor de stare civilă și a mențiunilor</i>	268
4.7. <i>Proba stării civile</i>	271

CAPITOLUL VI. NOȚIUNEA, CLASIFICAREA

PERSOANEI JURIDICE, ELEMENTELE CONSTITUTIVE

ȘI FUNDAMENTUL JURIDIC	273
<i>Secțiunea I. Conceptul de persoană juridică</i>	273
§ 1. <i>Noțiunea de persoană juridică în dreptul românesc</i>	273
1.1. <i>Definiție</i>	273
1.2. <i>Terminologie</i>	277
§ 2. <i>Originea persoanei juridice</i>	277
2.1. <i>Precizări prealabile</i>	277
§ 3. <i>Sucesiunea reglementărilor în materie</i>	281
<i>Secțiunea a II-a. Clasificarea persoanelor juridice</i>	284
§ 1. <i>Criterii de clasificare și categoriile corespunzătoare de persoane juridice</i>	284
1.1. <i>Precizări prealabile</i>	284
1.2. <i>Criterii de clasificare</i>	284
<i>Secțiunea a III-a. Elementele constitutive ale persoanei juridice</i>	286
§ 1. <i>Legislația și doctrina privind aceste elemente constitutive</i>	286

1.1. Elementele constitutive în legislație	286
1.2. Doctrina despre elementele constitutive.....	287
§ 2. Caracteristicile, conținutul și importanța juridică a elementelor constitutive.....	289
2.1. Caracteristicile elementelor constitutive.....	289
2.2. Conținutul elementelor constitutive ale persoanei juridice.....	289
Secțiunea a IV-a. Fundamentul juridic al persoanei juridice.....	296
§ 1. Preliminarii	296
§ 2. Teorii formulate în doctrină pentru determinarea fundamentului juridic	297
§ 3. Concluzii.....	303
 CAPITOLUL VII. ÎNFIINȚAREA PERSOANEI JURIDICE	305
Secțiunea I. Caracterizare generală.....	305
§ 1. Noțiunea și rolul statului în înființarea persoanelor juridice și reglementare	305
1.1. Noțiune și rol	305
1.2. Reglementarea înființării persoanelor juridice	306
Secțiunea a II-a. Conținutul modurilor de înființare.....	308
§ 1. Înființarea persoanei juridice prin „actul prin act de dispoziție al organului competent”	308
§ 2. Înființarea persoanelor juridice prin „actul de înființare al celor care o constituie, autorizat, în condițiile legii”	310
§ 3. Înființarea persoanelor juridice „printr-un alt mod reglementat de lege”	313
§ 4. Nulitatea persoanei juridice	314
4.1. Preliminarii	314
4.2. Cauze de nulitate	315
4.3. Regimul juridic al nulității persoanei juridice	316
4.4. Efectele nulității.....	316
 CAPITOLUL VIII. CAPACITATEA DE FOLOSINȚĂ A PERSOANEI JURIDICE	319
Secțiunea I. Noțiunea capacității de folosință a persoanei juridice.....	319

§ 1. Definiție și terminologie.....	319
1.1. Definiția capacității de folosință a persoanei juridice.....	319
1.2. Terminologie.....	320
1.3. Caractere juridice	321
<i>Secțiunea a II-a. Începutul capacității de folosință a persoanei juridice .....</i>	323
§ 1. Reguli generale cu privire la începutul capacității de folosință	323
§ 2. Reguli speciale, privind începutul capacității de folosință a persoanei juridice.....	325
§ 3. Determinarea începutului capacității de folosință deplină pe categorii de persoane juridice	326
§ 4. Începutul capacității de folosință anticipată a persoanei juridice.....	328
4.1. Reglementarea excepției.....	328
4.2. Domeniul de aplicație a excepției	328
<i>Secțiunea a III-a. Conținutul capacității de folosință a persoanei juridice .....</i>	330
§ 1. Conținutul capacității de folosință anticipată a persoanei juridice.....	330
§ 2. Conținutul capacității de folosință deplină a persoanei juridice.....	332
<i>Secțiunea a IV-a. Încetarea capacității de folosință a persoanei juridice .....</i>	334
§ 1. Încetarea capacității de folosință anticipată a persoanei juridice.....	334
§ 2. Încetarea capacității de folosință deplină a persoanei juridice.....	335

CAPITOLUL IX. CAPACITATEA DE EXERCITIU

A PERSOANEI JURIDICE	336
----------------------------	-----

<i>Secțiunea I. Noțiunea capacității de exercițiu a persoanei juridice.....</i>	336
§ 1. Definiția și reglementarea capacității de exercițiu a persoanei juridice.....	336

1.1. Definiție	336
1.2. Reglementare	338
§ 2. Specificul capacității de exercițiu a persoanei juridice....	338
2.1. Unele aspecte speciale privind răspunderea persoanelor de drept public.....	348
Secțiunea a II-a. Începutul, conținutul și încetarea capacității de exercițiu a persoanei juridice	349
§ 1. Începutul capacității de exercițiu a persoanei juridice....	349
§ 2. Conținutul capacității de exercițiu și limitele sale.....	351
2.1. Conținutul capacității de exercițiu a persoanei juridice....	351
2.2. Limitele capacității de exercițiu a persoanei juridice.....	353
§ 3. Încetarea capacității de exercițiu a persoanei juridice	359
Secțiunea a III-a. Sancțiunea nerespectării regulilor privind capacitatea de exercițiu a persoanei juridice.....	359
§ 1. Considerații generale	359
CAPITOLUL X. REORGANIZAREA PERSOANEI JURIDICE	362
Secțiunea I. Noțiune, forme și efecte	362
§ 1. Noțiunea reorganizării persoanei juridice.....	362
1.1. Terminologie.....	362
1.2. Noțiunea și necesitatea reorganizării persoanei juridice.....	362
1.3. Competența de a decide reorganizarea. Principiul simetriei juridice.....	363
§ 2. Modalități de reorganizare a persoanei juridice.....	365
2.1. Preliminarii	365
2.2. Fuziunea	366
2.3. Divizarea	368
2.4. Transformarea	371
2.5. Opoziția față de măsurile de reorganizare a persoanelor juridice.....	372
CAPITOLUL XI. ÎNCETAREA PERSOANEI JURIDICE	375
Secțiunea I. Noțiune și moduri de încetare.....	375
§ 1. Noțiunea încetării persoanei juridice	375

1.1. Definiție, competentă și reglementare	375
§ 2. Modurile de încetare a persoanei juridice.....	376
2.1. Enumerarea modurilor de încetare	376
Secțiunea a II-a. Nulitatea persoanei juridice.....	376
§ 1. Cauzele de nulitate	376
1.1. Cauze de nulitate absolută	377
1.2. Cauze de nulitate relativă.....	377
1.3. Regimul juridic al nulității persoanei juridice	377
1.4. Efectele nulității persoanei juridice	378
Secțiunea a III-a. Dizolvarea și desființarea persoanei juridice.....	378
§ 1. Dizolvarea persoanei juridice	378
1.1. Noțiune. Delimitarea dizolvării de reorganizare	378
1.2. Cauzele de dizolvare.....	379
1.3. Lichidarea – efect esențial al dizolvării	380
1.4. Desființarea persoanei juridice	383

CAPITOLUL XII. IDENTIFICAREA PERSOANEI

JURIDICE	384
Secțiunea I. Noțiuni generale	384
§ 1. Noțiuni și importanță	384
1.1. Noțiune	384
1.2. Importanța	385
§ 2. Natura juridică și ocrotirea atributelor de identificare.....	386
2.1. Natura juridică	386
2.2. Apărarea atributelor de identificare a persoanei juridice.....	386
§ 3. Reglementarea, enumerarea și clasificarea mijloacelor de identificare a persoanei juridice.....	388
3.1. Reglementare	388
3.2. Enumerarea mijloacelor de identificare a persoanei juridice	389
Secțiunea a II-a. Atribute generale de identificare	390
§ 1. Naționalitatea persoanei juridice	390
§ 2. Denumirea persoanei juridice.....	390
2.1. Definiție	390

2.2. Conținutul dreptului la denumire	391
2.3. Stabilire și schimbare	392
§ 3. Sediul persoanei juridice	393
3.1. Noțiune și importanță	393
3.2. Clasificare	394
3.3. Conținutul dreptului la sediu	395
3.4. Stabilire și schimbare	395
Secțiunea a III-a. Celelalte atribute de identificare	396
§ 1. Contul bancar, codul unic de înregistrare și capitalul social	396
1.1. Contul bancar al persoanei juridice	396
1.2. Codul unic de înregistrare	396
1.3. Capitalul social	397
§ 2. Firma și marca	397
2.1. Firma	397
2.2. Marca	397
§ 3. Telefon, fax și e-mail	398
3.1. Generalități	398

Petrică TRUȘCĂ
Andrada Mihaela TRUȘCĂ

DREPT CIVIL. PERSOANELE

Ediția a IV-a, revăzută și adăugită

Universul Juridic
București
-2024-

CAPITOLUL I

DESPRE CAPACITATEA SUBIECTELOR DE DREPT CIVIL

Secțiunea I

Considerații generale cu privire la capacitatea juridică

§ 1. Corelația dintre capacitatea juridică și calitatea de subiect de drept

1.1. Calitatea de subiect de drept și noțiunea de capacitate juridică

Capacitatea poate fi exprimată științific, numai dacă pornim de la calitatea de subiect de drept civil. O astfel de abordare a problemei este nu numai necesară, dar și utilă pentru lămurirea rațiunii care stă la baza reglementărilor legale ce stabilesc statutul juridic al persoanelor, ca subiecte de drept civil.

După cum se cunoaște, dreptul civil – ca ramură a științei juridice – are ca obiect de cercetare raportul juridic civil, cu mențiunea că această cercetare „*nu se poate mărgini la o simplă exegeză de texte, ci are menirea de a examina aceste texte pornind de la izvoarele lor sociale, de a descifra ceea ce este specific influenței active pe care legislația o exercită asupra relațiilor sociale reglementate și de a desprinde, în perspectivă, căile de perfecționare a reglementărilor date*”¹. Cercetarea raportului juridic civil înseamnă în esență, studierea elementelor constitutive ale acestui raport: subiecte, conținut și obiect.

Cercetarea aprofundată a primului element al raportului juridic – subiectele sale – formează obiectul acelei părți a științei dreptului

---

¹ C. Stătescu, *Drept civil. Persoana fizică. Persoana juridică. Drepturile reale*. Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1970, p. 5.

civil pe care o putem numi „*Teoria generală a subiectelor de drept civil*”¹. În știința dreptului civil, subiectul de drept nu este definit, dar se menționează care sunt subiectele de drept civil².

Dreptul se adresează oamenilor, reglementând conduita acestora în planul relațiilor sociale. El stabilește pe seama lor un complex de drepturi – precizând condițiile și limitele în care acestea pot fi exercitate – și le impune totodată o multitudine de obligații, a căror executare este asigurată, la nevoie, prin forța de constrângere a statului. Fiecare individ se manifestă astfel, în contextul vieții sociale, ca titular de drepturi și obligații, generic numit subiect de drept.

Într-o asemenea calitate – pe care legea o recunoaște indivizilor, iar în anumite condiții și grupărilor de persoane fizice organizate – oamenii stabilesc între ei cele mai diverse raporturi sociale; o parte dintre aceste raporturi, intrând sub incidența normelor *juridice*, devin raporturi juridice. Exercițarea drepturilor legal recunoscute și executarea obligațiilor valabil asumate au loc în cadrul unor asemenea raporturi³.

Ca urmare, calitatea de subiect de drept e dublată permanent cu aceea de subiect al raportului juridic. Și totuși, aceste concepte sunt și rămân distincte unul față de altul, fiecare exprimând o anumită stare a celui ce participă la viața juridică: subiectul de drept este, prin specificul său, un participant virtual, în timp ce subiectul raportului juridic este un participant efectiv.

Legislația, jurisprudența și doctrina utilizează frecvent expresia persoană (fizică sau juridică) atunci când se referă la titularul de

---

¹ Desigur, denumirea „*Teoria generală a subiectelor de drept civil*” este convențională; cu același înțeles în literatura de specialitate sunt uzitate frecvent denumirile: Subiectele raporturilor juridice civile, „*Persoanele*”, „*Persoană fizică*” (ex. E. Lupan, D.A. Popescu, *Persoană fizică*, Ed. Lumina Lex, București, 1993) și „*Persoană juridică*” (ex.: E. Lupan, D.A. Popescu, A. Marga, *Drept civil Persoană juridică*, Ed. Lumina Lex, București, 1994).

² În acest sens, C. Stătescu arată că: „*Subiectele raportului juridic civil sunt persoanele fizice și juridice între care se stabilesc drepturi și obligații*” (*Drept civil*, 1970, p. 5) și „*Subiectele de drept civil se împart în două categorii: persoanele fizice și persoanele juridice*” (*idem* p. 11).

³ M.N. Costin, *Marile instituții ale dreptului civil român*, vol. II, *Persoană fizică și persoană juridică*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1984, p. 7.

drepturi și obligații. Etimologic, această expresie derivă din latinescul „*persona*” prin care se desemna masca purtată pe scenele teatrului antic. Desigur, această terminologie nu a fost preluată aidoma în limbajul juridic. În domeniul dreptului, expresia *persona* a primit o accepțiune cu totul diferită: a devenit sinonim cu acela de subiect de drept, desemnându-l la modul general pe titularul de drepturi și obligații – individ, asociat unic sau grupare umană organizată – care, în această calitate, poate participa la diverse raporturi juridice. Așa cum s-a afirmat în literatura de specialitate¹, rațiunea preluării acestei sintagme în terminologia juridică rezidă în dorința de a se exprima ideea participării omului – metaforic vorbind, – ca actor, la viața social-juridică.

Sintagma persoană fizică s-a consacrat în știința dreptului și în legislație primind o accepțiune mai restrânsă decât cea sugerată de conținutul ei semantic, care vizează ființa bio-psiho-socială, adică omul considerat în întreaga sa complexitate, așa cum îl abordează antropologia filozofică. Dreptul a reținut-o atribuindu-i o semnificație proprie lui. În acest domeniu, omul este privit doar ca participant la relațiile sociale cu valoare juridică. Participarea omului la asemenea relații sociale, cum sunt cele din domeniul *juridic* nu este, nici întâmplătoare și nici ocazională, ci are un caracter necesar și se înfăptuiește continuu, fiind o modalitate de manifestare a esenței umane însăși².

Tot astfel s-a consacrat în limbajul juridic și expresia *persoană juridică*, prin care se desemnează orice formă de organizare care, întrunind condițiile cerute de lege, este titulară de drepturi și obligații civile. Ne aflăm aici în prezența unui artificiu lingvistic creat pentru a da expresie unui artificiu juridic, în virtutea căruia un asociat unic sau o grupare de persoane fizice având o organizare de sine stătătoare, un patrimoniu propriu și urmărind un scop bine determinat se înfățișează ca un tot unitar, adică subiect distinct de drept.

Raporturile juridice se stabilesc și își consumă existența în mod necesar cu participarea oamenilor, fie ca indivizi, fie organizați, în virtutea calității lor de subiecți de drept, recunoscută de lege. Numai

---

¹ C. Stătescu, *Drept civil*, 1970, p. 12.

² M.N. Costin, *op. cit.*, 1984, p. 8.